

DELO ŽIVLJENJE

glasilo delovne skupnosti tovarne obutve alpina žiri

LETNIK 12

STEVILKA 4

ZIRI, 15. APRILA 1973

Gostje so si ogledali našo proizvodnjo. V ospredju generalni direktor službe družbenega knjigovodstva Jugoslavije Anton Polajnar.

Ne posebno spodbudna proizvodnja

Uspeh proizvodnje v prvih treh mesecih letošnjega leta ni tak, kot smo planirali.

Lani smo v istem časovnem obdobju izdelali 304.859 parov obutve, medtem ko smo letos izdelali 269.799 parov — lahke in težke skupaj. Kako in zakaj je prišlo do tega?

Izdelava lahke obutve v lanskem letu je bila zelo enostavna, tako v živalnicah, kakor tudi v sekalnici in montaži. Proizvodnja težke obutve je bila večja od letošnje, ker v lanskem letu nismo prekinili z izdelavo smučarske obutve, medtem ko smo letos prekinili za dva meseca.

Pri proizvodnji lahke obutve za sezono pomlad — poletje 73 porabimo pri izdelavi zgornjih delov 30 % več izdelavnega časa kot običajno. Se večji problem pa se je pojavil v sekalnici. Tu se je poraba časa povečala skoraj za 100 %, saj imamo običajno v sekal-

nici 50 delavcev, sedaj pa jih je 97. Z namenom, da vsaj delno zapolnimo sekalnico, da doseže ustrezno zmogljivost, smo zmanjšali zmogljivost montaže za 700 parov dnevno. Omenjeno količino smo nekaj časa pokrivali z večjo storilnostjo ostalih montažnih trakov, ko pa smo začeli izdelovati zahtevnejše modele, ki vzamejo več izdelavnega časa, se je to stanje porušilo. Ob tem so se pri nekaterih modelih pojavile tehnološke pomanjkljivosti: premajhni zgornji deli, nepravilno pojačanje in podobno, kar tudi povzroča nižjo storilnost.

V sekalnici smo imeli probleme z oblačenjem platojev, s paranjem zaradi različnih barv materialov, precej pa imamo težav z delavci, ki so bili premeščeni in se le s težavo tako hitro vključijo v novo delo.

S platoji italijanske firme Vibram pa imamo izredne težave, predvsem pri lepljenju odlikov.

Da sedanje stanje proizvodnje vsaj delno izboljšamo, smo na traku 7 ponovno sestavili kompletno izmeno, da bomo s tem povečali dnevno količino izdelanih parov.

Vsi ti ukrepi bodo uspešni le, če bo proizvodnja redno oskrbovana z materialom, na kar pa ne moremo posebnega računati.

Slaba kvaliteta materialov, pa tudi nespoštovanje rokov tujih dobaviteljev so vsakdanji vzroki za zastoje.

Prav gotovo pa take razmere slabo vplivajo na uspehe podjetja. Jože Bogataj

I. R.

Najvišji predstavniki družbene kontrole v Alpini

V petek, 30. marca so obiskali naše podjetje najvišji predstavniki Službe družbenega knjigovodstva in hkrati službe družbene kontrole v Jugoslaviji.

Skupaj s predsednikom Skupščine občine Škofja Loka TONETOM POLAJNAR-JEM in ostalimi predstavniki družbeno-političnega življenja so nas obiskali: generalni direktor Službe družbenega knjigovodstva Jugoslavije

ANTON POLAJNAR, glavni direktor Službe družbenega knjigovodstva — centrale v Ljubljani ANDREJ LEVIČNIK, direktor službe družbenega knjigovodstva — podružnice v Kranju ANTON WAGNAR in šef Službe družbenega knjigovodstva, expoziture v Škofji Loki SAVO ŠINK.

Namen obiska je bil predvsem pregled organizirane proizvodnje večjega podjetja in seznanjanje s problemi poslovanja našega podjetja.

Generalni direktor SDK Jugoslavije Anton Polajnar in ostali visoki gostje so si z zanimanjem ogledali proizvodni postopek in pohvalili delavnost delavcev, pa tudi opremljenost in urejenost naše proizvodnje.

Sledil je krajši razgovor, ki so se ga udeležili šefi služb in predstavniki ZK, sindikalne organizacije in ZM.

Namizali smo vrsto problemov, od neurejenih predpisov v poslovanju s tujino, do

predpisov, ki po našem mnenju zavirajo hitrejše in uspešnejše poslovanje. Generalni direktor Anton Polajnar je odgovarjal na vprašanja in pripombe in obljubil, da se bo zavzel, da se taki problemi odpravijo.

Ob odhodu so gostje zaželeli obilo uspehov, mi pa smo se jim zahvalili za obisk in jih povabili, da se ob priliki še oglasijo.

Članom delovnega kolektiva Alpine čestitajo za

27. APRIL in 1. maj

ter želijo prijetno praznovanje

samoupravni organi,
družbeno-politične organizacije,
direktor in uredništvo

Sejmi v Ameriki in perspektiva

V letu 1972 smo dosegli doslej največji izvoz v zgodovini podjetja. Dosegli smo tudi preko 2 milijona dolarjev zapadnega izvoza, v glavnem na ameriško tržišče. To tržišče, kot našega največjega kupca spoznavamo že dolgo vrsto let, vendar ga poznamo le delno, ker je preveliko.

Kadar nam gre dobro in so zmogljivosti zasedene, se bolj ukvarjamo s tem, kako bi proizvodnjo nemoteno in v predvidenih rokih izpeljali. Sedaj pa, ko se kažejo velike spremembe v smučarski obutvi, pa so težave, kako pokriti zmogljivosti. Naše delo s tujimi kupci je dokaj pristno, direktno in stalno. Vedno nekako dopolnjujemo eden drugega. V zadnjem času opažamo, da tuji kupci iščejo prave smeri. Drugače povedano: iščejo pravi prodajni program, v pravih količinah. Zime so bile zadnja leta muhaste v Evropi in Ameriki. Mi pa delamo zimski artikel, ki je povrh tega podrejen še velikim modnim spremembam. Vsako leto bistveno novi modeli, nove barve, nove zaklopke. Sezone se močno ločijo. Slabe zime, slaba prodaja, stare zaloge, nesigurnost in tako tuji kupci ne vedo kako in kaj.

Že sejmi športne opreme v Münchnu, kjer smo imeli svoj razstaveni prostor, je pokazal, da je bilo več ogledovanja, kot kupovanja in naročanja. Vsi so rekli: sejmi v Ameriki in Kanadi bodo dali zadnjo besedo.

Mi smo navajeni, da v začetku leta s polno silo začnemo s proizvodnjo težke obutve za izvoz. Zadnji signali in naročila nas niso zadovoljila in izpolnila naših pričakovanj. Prisilili pa so nas, da smo napravili preusmeritve v izvoznem programu.

Razvojna služba je imela te probleme že dalj časa pred sabo. Pripravila je nove vrste obutve (gorski, tekaški) in posebno skrb posvetila celi brizgani obutvi. Razvili so smučarski čevlji, ki precej obeta. Te kolekcije smo predstavili kupcem in prisotnim na sejmih.

Ameriški sejmi, ki jih je na vzhodni in zapadni obali

cela vrsta, res pokažejo smer, prvič zato, ker so kasneje, drugič pa zato, ker so na največjem tržišču. Kaj je bilo videti na sejmih in kakšne vtise sem odnesel, pa na kratko v naslednjem:

Prvi sejem v Las Vegasu v Nevadi je pokazal pravo sliko. Mi imamo običajno zelo urejeno predstavo o sejmih, o urejenih razstavnih prostorih, konkuriranju kdo bo lepše in bolj domiselno prikazal svoje blago in seveda pritegnil več kupcev. Ameriški sejem ne da poudarka temu. Je skromno in zasilno urejen poslovni prostor, kjer se pač sreča vsa poslovna družina in poišče to kar jo zanima.

Obiški so strogo evidentirani z imeni in firmami, ki jo obiskovalci ali razstavljalci predstavljajo. Takoj sem opazil izredno konkurenco in prisotnost proizvajalcev z vsega sveta. Znanih in neznanih. Čevlji izdelani iz plastike so najbolj prevladovali. Kaj vse si dovolijo oblikovalci! Mnogo je barv, poudarjena pa je rumena. Nekateri proizvajalci so posegli v zelo futuristične (bodoče) oblike, ki se jim oko kar ne more privaditi. Brez dvoma v tej zvrsti lahko ugotovimo doslej največji napredek, tako v oblikah in barvah in kar je najhuje, tudi v številnih proizvajalcih.

Povedal sem že, da je absolutno prevladoval brizgani čevlji, pojavile pa so se številne bogate kolekcije gorskih in tekaških čevljev. Barve so drzne, včasih nenavadne. Zanimanje za naš novi model je bilo precejšnje.

Pritisk na cene je izreden. Kupec, trgovec hoče zaslužiti svoj (veliki) procent, priti hoče v določeno prodajno grupo in ceno, pa toliko časa pritiska in išče, da uspe. Izredno močna je konkurenca evropskih proizvajalcev, predvsem Italijanov. Cene so dobesedno nerazumljivo nizke. Zanimivo je tudi, da proizvajalci niso imeli le po nekaj modelov celih brizganih čevljev, ampak celo serijo, s čimer naj bi si zagotovili večji uspeh. Če omenim, da je razstavljalo preko 40 proizvajal-

cev smučarskih čevljev, potem se lahko zamislimo. V tej poplavi tako številnih modelov se je torej bil boj za prestiž. Povsod nove ideje in variante. Le redki proizvajalci prikazujejo klasične smučarske čevlje, ki pa nimajo preveč vložnega dela in materialov. Veliko zanimanje je bilo za tekaške čevlje, ki jim bo treba posvetiti še več truda in korajže, prav tako planinskimi, v raznih izvedbah in višinah ter materialih. Ugotavljamo lahko, da je v zadnjem času pri športni obutvi vedno več vrst namenov uporabe, in da je potrebno vse izsledke in stremiljenje takoj praktično izvesti. Preseneča, da je bilo zastopanih malo modelov celih brizganih smučarskih čevljev za bodoče smučarske potrošnike in ase. Sejem je bil torej ves ameriški, neizprosni in krut za cene. Las Vegas je tudi eden od največjih sejmov zapadne obale, kjer je velika potrošnja (Rocky Mountains gorstvo) in veliko smučarskih centrov, predvsem pa ogromna področja. Naj poudarim, da so bili v Las Vegasu vsi naši kupci in poskušali so napraviti z našo in ostalimi kolekcijami prodajni uspeh. Rekli so, da ni ravno najboljši.

Naslednje postaje so bile obiski v raznih mestih in razgovori ter ponudbe našega blaga (Toronto), ki bodo, upam, uspešne. Sejem v Kanadi, v Montrealu, je bil nadaljevanje te karavane in pa seveda osrednja prireditel in ponudba v severovzhodnem delu Amerike. Sejem je bil še bolj zaprt, kontroliran in strogo razdeljen po posameznih področjih prodaje. Pojavili so se še novi modeli (zelena barva) in nove izvedbe. Montreal je pokazal, da je v tem delu Amerike tudi velika zadolženost posledica slabe zime. Naša uvozna firma TYROL ima precejšnje zaloge iz pretekle sezone, pa ni pričakovati večjih naročil. Tudi tu je bilo zanimanje za tekaške, cele brizgane čevlje ter gorsko obutve.

Eno postaja jasno: trg bo treba še širiti na več kupcev in na celo ameriško področje. Dokler so sedanji kupci zadovoljili naš interes za izvozom je bilo v redu, sedaj pa bomo nujno morali spremeniti program.

Ta pregled nad situacijo lahko na kratko zaključimo: odločno moramo pohiteti v nadaljnje variante sodobnega smučarskega čevlja. Videli smo kaj se v svetu dogaja in ne smemo čakati. To je celo edini izhod. Preobrazba nekaj stane, vendar se zavedajmo, da moramo biti še bolj trdni na zastavljenih načrtih. Vedno je bilo tako, da smo lahko samo z odločnostjo ubrali pravo razvojno pot.

(Prihodnjilj o vtisih po Ameriki)

Izidor REJC, dipl. oec.

Sejem v Düsseldorfu

Od 24. do 26. marca je bil v Düsseldorfu sejem jesenske in zimske obutve. Razstavljali so v dveh skupinah, in sicer: proizvajalci obutve, ki so razstavljali na sejmishču, in pa podjetja za prodajo obutve, ki so razstavljala v hotelih, kamor je bil vstop dovoljen le povabljenim.

Na sejmju so razstavljali vsi nemški proizvajalci obutve in proizvajalci iz drugih evropskih držav, ki izvažajo v Zahodno Nemčijo.

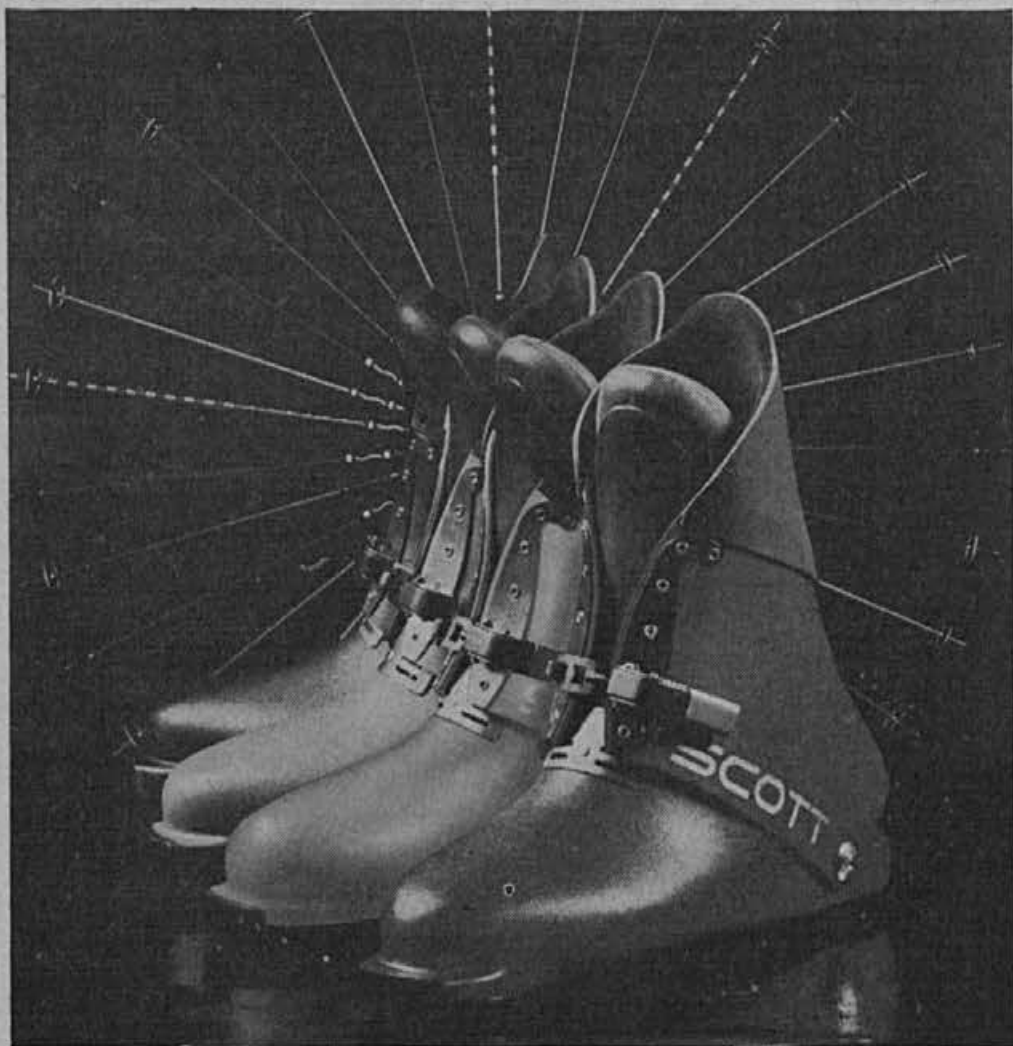
Posamezni proizvajalci so prikazali široke kolekcije v tistih vrstah obutve, za katere so specializirani. Posamezne grupe modelov so zelo preštudirane in namenjene določenemu krogu kupcev. — Skrajnosti ni posebnih in je obutve sprejemljiva za širok krog potrošnikov. Moda se od jesenskega sejma ni mnogo spremenila. Se vedno je polovica modelov izdelanih v kombinacijah, kar je pravo nasprotje z zahtevami našega trga. — Gornje usnje je pri športni obutvi v glavnem velur, sledi boks, lak in ševro. Pri moških nizkih čevljih je še vedno precej boksa z visokim sijajem. Skoraj vsi proizvajalci izdelujejo čevlje tudi iz umetnega usnja; to velja za žensko in moško obutve. Pri uporabi umetnega usnja nimajo pomislekov niti firme, kot so GABOR, SERVAS itd., seveda pa jih je k temu primorala visoka cena naravnega usnja.

Podplatne izdelave se tudi niso bistveno spremenile. Pri ženski obutvi so še vedno moderni tanjši oblečeni plati ali gumijasti podplati, ki imitirajo plato. Pete pri ženski obutvi so nižje in tanjše. Pri športni obutvi so večina poliuretanski podplati v tanjših izvedbah. Ker so ti podplati zelo dragi, jih zamenjuje expandirani PVC. Pri moški obutvi so še vedno debeli podplati z visokimi petami, kar je v skladu z modernimi širokimi hlačami.

V primerjavo razstavljene obutve v Düsseldorfu in izbrano domačo kolekcijo za naslednjo sezono, ne moremo mimo naslednjih dejstev:

Naš trg odklanja kombinacije, obutve iz velurja pri nas ne gre ali pa jo kupujejo pri konkurenci. — Absolutno imamo preveč ženske obutve z visokimi petami. Moških nizkih čevljev za srednje zahtevne kupce sploh nimamo. Po nekajletnem premoru je bila pripravljena otroška in dekliška kolekcija, ki popolnoma ustreza, pa vendar ni bila sprejeta v primernih količinah. — Kolekcija je torej razdrobljena, imamo pa več vrst podplatov in novih kopit in temu primerno bodo tudi cene. Iz tega vidimo, da nam dosedaj še ni uspelo uskladiti želja potrošnikov, trgovcev, podjetja in mode.

Marijan BOGATAJ

Ena od novih smeri pri smučarski obutvi

Pravna služba v podjetju

Ob koncu lanskega leta je bila s sklepom delavskega svetavšilnim organom: direktorju ustanovljena v našem podjetju pravna služba kot samostojna strokovna služba, ki jo trenutno sestavljata en diplomirani pravnik in en pravnik. V kratkem bo dodeljena še strojepiska, v doglednem času pa naj bi sprejeli še enega diplomiranega pravika (štipendista).

Predlog za ustanovitev takšne službe je nastal na podlagi analitično obdelanega poročila, ki ga pa zaradi obsežnosti, žal, ni mogoče v celoti objaviti na tem mestu.

Zato bi tukaj navedli le nekaj vodilnih misli iz omenjenega poročila. Če koga to gradijo bolj zanima, lahko dobi celotno poročilo na vpogled v pravni službi.

Izhodiščno vprašanje je: ali je takšna služba v podjetju sploh potrebna?

Pravni red daje podjetju vrsto zakonitih pravic in nalog vrsto obveznosti.

Po domače bi lahko rekli, da so pravice tiste ugodnosti, ki jih nekdo sme uporabiti v svoj prid, če to želi. V življenju pa se pogosto dogaja, da nekdo ne izrablja svojih zakonitih pravic ali zato, ker nč (nima interesa) ali zato, ker svojih pravic ne pozna, ali pa zato, ker mu jih nekdo drug krati. Vse to velja tudi za podjetje.

Obveznosti so v bistvu isto kot pravice — le da so gledane z drugega konca. Pravica enega je obveznost za drugega. Pravica podjetja, da dobi denar za svoj izdelek, je za kupca obveznost, da ta denar da.

Ce pa kdo ne izpolnjuje svojih zakonitih obveznosti in s tem drugemu krati njegove pravice, ga državni organi (običajno sodišča) lahko k temu prisilijo, včasih pa mu lahko zraven tega nalože še kazen.

Delovni skupnosti podjetja je vsekakor v prid, da izrabijo vse svoje zakonite pravice in da po potrebi zahtevajo njihovo sodno ali drugačno zaščito. Po drugi strani pa je delovni skupnosti prav tako v prid, da izvršuje svoje obveznosti in se s tem izogne stroškom in včasih še kaznim, ki so posledica prisilne izvršitve.

Da pa bi podjetje lahko izrabilo svoje pravice in izpolnjevalo svoje obveznosti, jih mora predvsem poznati. Tu pa v praksi pogosto nastopijo težave.

Odločitve v imenu podjetja lahko sprejemajo: delovna skupnost neposredno (zbori delavcev, referendum), kolektivni organi (obratni sveti, delavski svet, odbori delavskega sveta) in tudi posamezni pooblašeni delavci, zlasti še direktor in vodilno oz. vodstveno osebe.

Posamezniki, ki so pooblašeni za sprejemanje odločitev, imajo praviloma strokovno izobrazbo, ki vsebuje tudi poznavanje predpisov iz tiste delovne področja. Tako npr. morajo komercialisti poznati predpise o blagovnem prometu, knjigovodje o ravnanju z družbenimi sredstvi, tehniki o varstvu pri delu, kadroviški o delovnih razmerjih itd.

Za člane kolektivnih organov pa strokovna izobrazba seveda ni predpisana, še manj pa bi lahko zahtevali od njih poznavanje cele vrste predpisov.

Ker pa se v pravnom redu nihče ne more izgovarjati, češ da ne pozna predpisov, je naš samoupravni sistem rešil vprašanje odgovornosti za zakonitost tako, da je to odgovornost naložil individualnim iz-

in v določeni meri tudi vodjem temeljnih organizacij združenega dela (TOZD) v podjetju. Zaradi tega so direktor in drugi individualni izvršilni organi pooblašeni zadržati izvršitev vsakega sklepa, za katerega menijo, da ni zakonit.

Samoupravne odločitve, ki jih sprejemajo bodisi delavci neposredno bodisi organi upravljanja ali pooblašeni posamezniki nimajo le pravne plati. Glavna vsebina odločitev je določen ekonomski in socialno politični učinek, zato je pri odločanju potrebno predvsem poznavanje ekonomskih in tehničnih, pa tudi socialnih ved. Ze tega znanja si noben posameznik ne more v celoti pridobiti. Tako v razvitih organizacijah nujno prihaja do defitivne dela v procesu odločanja v tem smislu, da si tisti, ki sprejema odločitve, poprej priskrbi potrebne informacije od ožje specializiranih strokovnih služb. Ena takih strokovnih služb naj bi bila tudi pravna služba. Tako kot druge strokovne službe tudi pravna služba ne sme in ne more sprejemati odločitev, temveč ima lahko le nalogo:

1. ugotavljati in analizirati dejstva ter jih ocenjevati s stališča svoje, t.j. pravne stroke (s stališča drugih strok pa jih ocenjujejo druge, za to kvalificirane službe),

2. podati strokovna mnenja in predloge tistim, ki so pooblašeni za odločanje.

Bistvo dela pravne službe v podjetju je torej pravna pomoč individualnim in kolektivnim organom pri sprejemanju odločitev s ciljem, da podjetje kar najbolj izkoristi in zavaruje svoje pravice in pravno zaščitene interese.

Pravice in obveznosti podjetja se odražajo v treh smereh:

1. v medsebojnih odnosih delavcev v združenem delu
2. v odnosih v zvezi z menjavo dobrin
3. v odnosih z družbeno skupnostjo.

Na področju odnosov v združenem delu naj pravna služba s pravnega stališča:

- sodeluje v pripravah za sprejem splošnih aktov,
- svetuje pri sprejemanju odločitev samoupravnih organov,
- svetuje pri izvajanju splošnih aktov in drugih odločitev (zlasti pravno-tehnično tolmačenje),
- sodeluje pri kontroli nad izvajanjem splošnih aktov (pravni nadzor).

Na področju menjave dobrin so naloge pravne službe, da s pravnega stališča:

- sodeluje pri sklepanju pogodb (izdelava tipskih pogodb, sodelovanje pri pogajanjih, preizkus pogodb, ki jih predlagajo partnerji),
- sodeluje pri spolnjeva-

nju pogodb (tolmačenje, sodno uveljavljanje terjatev), — sodeluje pri uveljavljanju nepogodbenih terjatev (odškodnine, varstvo »industrijske lastnine«, pravice firme in dejavnosti ter pravic na nepremičninah).

V odnosih z družbeno skupnostjo pa naj pravna služba deluje s tem, da

— tekoče spremlja in registrira vse spremembe v predpisih in daje o tem informacije zainteresiranim organom in službam,

— sodeluje v pravnih in drugih postopkih pred državnimi organi, kadar je podjetje stranka.

Razume se, da naj pravna služba sodeluje v vseh navedenih zadevah le takrat, ko je njeno sodelovanje potrebno. Kdaj je potrebno, pa ocenjuje tisti, ki sprejema odločitve.

Zaradi tega ustanovitev pravne službe sama po sebi še ne daje jamstva, da bomo odslej uveljavljali vse pravice in pravočasno zadostili vsem obveznostim. Prvič se številne odločitve praviloma spre-

jemajo brez sodelovanja pravne službe. Drugič, tisti, ki sprejema odločitve, ni nujno, da upošteva mnenje pravne službe. Končno pa se tudi pravnik lahko moti, saj pravo ni takšna veda kot n. pr. matematika. Življenje prinaša polno situacij, ki jih še tako številni in podobni predpisi niso predvideli. Tako ni nobena redkost, da se kako pravno vprašanje dokončno reši šele na sodišču, in to pogosto šele na drugi ali celo tretji inštanci.

Gotovo pa je, da pravna služba v podjetju lahko več pripomore pri preprečevanju možnih spodbudljivih in zapletov kot pa pri reševanju že nastalih sporov. Kot v zdravstvu ali v gasilstvu, je tudi v pravnih zadevah preventiva bolj učinkovita in cenejša od kurative (»bolje je preprečiti kot pa lečiti«). Če bomo uspeli delovanje pravne službe napeljati v to smer, si upam trditi, da bo svoj obstoj zagotovo upravičila.

Stojan Pertovt,
dipl. iur.
vodja pravne službe

Mladi moramo prispevati svoj delež

17. marca je bil v Slovenskih Konjicah I. zbor mladih samoupravljalcev usnjarske industrije. Vabljen je bilo 20 mladinskih aktivov in tako smo tudi mi poslali svoja predstavnika. Zbor je na pobudo Republiške konference zveze mladine organiziral »KONUS«. V tem času je bilo v Sloveniji še devet takih zborov vseh panog industrije.

In kaj v bistvu pomeni zbor mladih samoupravljalcev? To je dogovor mladih o tem, kako opredeliti lastne naloge pri uresničevanju ustavnih dopolnil pa tudi o organizaciji aktivov mladih delavcev v delovnih organizacijah. Zbori mladih samoupravljalcev se je začela široka politična akcija slovenske mladine za uresničevanje ustavnih dopolnil, saj smo mladi doslej pojmovali samo upravljanje le kot humano vrednoto. Premalo smo razumeli in uveljavljali družbeno ekonomsko bistvo samoupravljanja. Učinkovito delovanje aktivov mladih delavcev v temeljni organizaciji združenega dela bomo dosegli le s skupnimi prizadevanji pri reševanju vseh problemov organizacije združenega dela. Zveza mladine se mora aktivno in ustvarjalno vključiti v samoupravno dogovarjanje in odločanje, aktivni zveze mladine Slovenije se morajo prizadevati, da bo prav vsak delavec seznanjen s pomenom in vlogo TOZD. Spregovorili smo tudi o problemu stabilizacije. Ugotovili smo, da je uspeh najbolj pomemben prav za mlade, ki bodo še

dolga leta delali in bodo uspehi stabilizacije podlaga za naše bodoče delo.

Kam je usmerjeno delo mladih v sorodnih tovarnah?

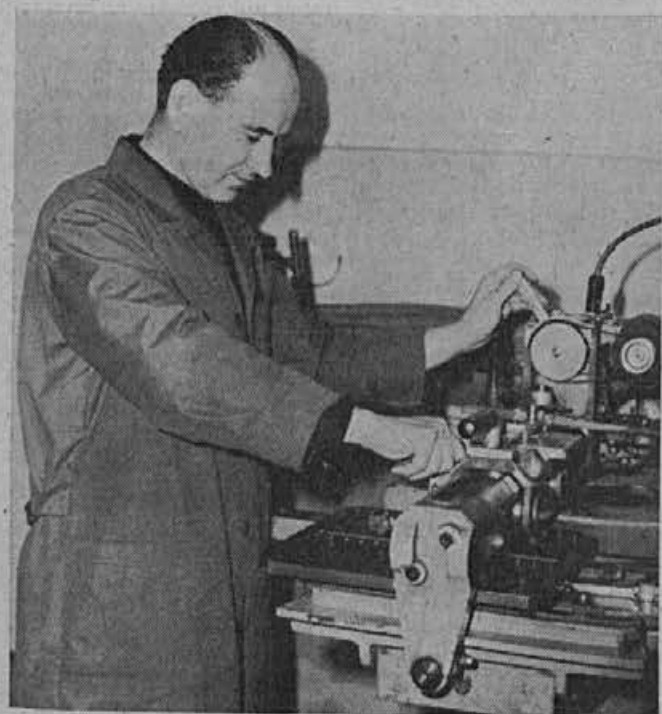
V teh pogovorih sem stala raje malo ob strani. Ugotavljal sem, da so se nekateri že mnogo prej postavili na svoje lastne noge. Mladi v Konusu so sodelovali na vseh razpravah o TOZD, organizirali so seminar, predavanje in razgovor, vse sile so usmerili k večji vlogi mladih v samoupravnih organih. Tudi mladinci v Planiki so bili aktivni, pomagali so pri tolmačenju ustavnih dopolnil, organizirali so tudi izobraževanje na tem področju. Ugotovili smo, da pred vsemi stojijo podobni problemi in naloge, tako v Peki, Planiki, Konusu, Jelenu ali pa pri nas: prispevati moramo svoj delež pri najtežji nalogi uveljavljanja ustavnih dopolnil in pri njihovi preobrazbi iz ideje v prakso.

Marinka Kolenc

ITALIJANSKI IZVOZ OBUTVE V LETU 1972

V letu 1972 je italijanski izvoz obutve dosegel 178,3 milij. parov usnjene obutve v vrednosti 476,2 mlrd. lir. V letu 1971 je bila vrednost izvoza 410,2 mlrd. lir (172,2 milij. parov čevljev). (MH)

Vir: Il Sole — 24. Ore 53, 6. 3. 1973

V tehnološko pripravo spada tudi gradiranje modelov

Novi člani delavskega sveta in svetov OZD

28. marca 1973 smo v Alpini volili polovico članov delavskega sveta in polovico članov svetov organizacij združenega dela.

Izvoljeni so bili naslednji:

V DELAVSKI SVET:

1. Janko OBLAK, iz obrata podplatne izdelave
2. Franc ERZEN, iz obrata podplatne izdelave
3. Franc FILIPIČ, iz obrata podplatne izdelave
4. Marija BAČNAR, iz šivalnice težke obutve
5. Slavko KENDA, iz šivalnice težke obutve
6. Vida KRIŽNAR, iz šivalnice težke obutve
7. Milka GLADEK, iz šivalnice težke obutve
8. Slavka POLJANSEK (2287), iz šival. lahke obutve
9. Marjan PISLER, iz šivalnice lahke obutve
10. Ivana GANTAR, iz šivalnice Gorenja vas
11. Marija PAJER, iz šivalnice Gorenja vas
12. Polde FILIPIČ, iz strok. služb in pomož. obratov
13. Bogomir COKAN, iz strok. služb in pomož. obratov
14. Ivan PEČELIN, iz strok. služb in pomož. obratov
15. Janko ŽAKELJ (1241), iz strok. služb in pomož. obratov
16. Štefan GLUHODEDOV, iz strok. služb in pomož. obratov
17. Ivan PODOBNIK, iz strok. služb in pomož. obratov
18. Silva BAJT, iz strok. služb in pomož. obratov
19. Ivan LIKAR, iz prodajaln na področju Slovenije
20. Stjepan NOVOSELAC, iz prod. na podr. Hrvatske
21. Zlatko BOBINAC, iz prod. na področju Hrvatske
22. Ratko BOJIC, iz prod. na področju Srbije, BiH in Makedonije
23. Franjo KORMANJOŠ, iz prodajaln na področju Srbije, BiH in Makedonije

V SVETE ORGANIZACIJ ZDRUŽENEGA DELA

— OBRAT PODPLATNE IZDELAVE

1. JANEZ LOGAR
2. ANTON JESENKO
3. ALBIN VELKAVRH
4. VINKO UŠENICNIK
5. FRANC PODOBNIK

— ŠIVALNICA TEŽKE OBUTVE

1. IVANA SUBIC
2. MARTA BOGATAJ
3. ANICA REVEN
4. LIDIJA KOBAL

— ŠIVALNICA LAHKE OBUTVE

1. ALOJZIJA RAVNIKAR
2. CVETO TRČEK
3. FRANCKA CAPUDER
4. FRANC JESENKO

— ŠIVALNICA GORENJA VAS

1. JOZE BERAS
2. DORICA PETRIC
3. ANA PERKO
4. JANEZ REVEN

— ŠIVALNICA COL

1. MILKA GROŠELJ
2. ERNA KOREN
3. MARIJA KOREN

— STROK. SLUŽB IN POMOŽ. OBRATOV

1. VLADIMIR PIVK
2. PETER DOLENC
3. FANCI TRČEK

— MALOPRODAJNA MREŽA

1. ALOJZ SERDINSEK
2. STANE TUŠAR
3. PETAR RADONIC
4. JOSIP GOLUBIC

Vsem novoizvoljenim čestitamo!

Obračun po sporazumu

Stalna skupna komisija podjetij, ki so sklenila samoupravni sporazum o merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov v usnjarsko-predelovalni industriji SR Slovenije je analizirala rezultate iz zaključnih računov za leto 1972, da bi ugotovila, kako sporazum deluje.

Zbrani podatki kažejo, da so se vse podpisnice v lanskem letu držale sporazuma in ni bilo nikjer kakih bistvenih odstopanj niti od smernic zakona in družbenega dogovora. Osebnih dohodkov so na splošno porasli, vendar vzporedno s porastom dohodka, tako, da ni bilo opaziti kakega neutemeljenega »divljanja« z osebnimi dohodki čez meje razumnega gospodarjenja. Seveda pa je pri obravnavanju

posameznega podjetja treba upoštevati njegove specifične pogoje poslovanja.

Nas seveda najbolj zanima, kako se je uvrstilo naše podjetje. To bomo najlažje videli, če nekatere pomembnejše kazalce prikažemo primerjalno.

POJASNILO K TABELI I.

Število zaposlenih je izračunano tako, da se število vseh obračunanih delovnih ur v podjetju v celem letu deli z 12 (tako dobimo mesečno število delovnih ur), to pa z 182 (toliko ur naj bi povprečno dosegal delavec v rednem delovnem času). Upoštevajo se torej tudi »nadure« in odsotnosti z dela.

Celotni dohodek je vzeti iz zaključnih računov (fakturi-

rana realizacija, izredni dohodki itd.). Ta podatek je zanimiv za primerjavo, vendar pa ga je treba vzeti z rezervo, ker ga podjetja izračunavajo po različnih metodah.

Se bolj pridejo do izraza različne metode pri izračunu dohodka v zaključnih računih. Zato je samoupravni sporazum uvedel »obračunski« dohodek, ki upošteva tudi pospešeno amortizacijo (ta se dodaja) in zakonske in pogodbene obveznosti (te se odštejejo). Kljub temu pa še vedno ostanejo nekatere razlike v metodah, in je treba tudi te podatke jemati z določeno rezervo.

Tudi razporeditev dohodka se v sporazumu prikazuje nekoliko drugače kot v zaključnih računih. Tako se po sporazumu ugotavlja del dohodka za osebo porabo, kjer se ne upoštevajo le osebni dohodki, temveč tudi tisti del sklada skupne porabe, ki se izplača kot regres za dopust in kot regres za znižanje cene topllega obroka (pri nas delavec plača 1 dinar za obrok, vsi ostali stroški pa se regresirajo iz sklada skupne porabe). Vse preostali del dohodka pa po sporazumu predstavlja »del za sklade«. Tam upoštevamo preostali del sklada skupne porabe (za dotacije, izlete, za stanovanjsko gradnjo itd.), sredstva za rezervni in poslovni sklad in še pospešeno amortizacijo.

Glede na to, da imajo podjetja zelo različno število zaposlenih, je celotne rezultate lažje primerjati, če jih prikažemo na zaposlenega delavca. Tako nam naslednji pregled pokaže da praviloma dosegajo višji dohodek tista podjetja, ki imajo več poslovnih sredstev, torej tista podjetja, ki so v preteklih letih več vlagala v osnovna in obratna sredstva. Zato imajo takšna podjetja praviloma tudi višje osebne dohodke in višjo akumulacijo (tisti del dohodka, ki se namenja skupaj s pospešeno amortizacijo za rezervni in poslovni sklad).

KAKO STOJI ALPINA?

Iz prikazanih podatkov se vidi, da spadamo po številu zaposlenih v skupino štirih podjetij, ki zaposlujejo nad 1000 delavcev. Po številu delavcev in po celotnem dohodku smo tretji. Prav tako smo na tretjem mestu po višini doseženega dohodka.

(Nadaljevanje na 5. str.)

TABELA I

POSLOVNI REZULTATI (v milijonih novih din)

Podjetje	Obrač. število zapos.	Celotni dohod.	Obrač. dohod.	Razpored. doh. za oseb. porabo	za sklade
Alpina	1.479,3	325,50	77,13	48,05	29,08
Peko	2.374,8	589,44	123,36	77,31	46,05
Planika	1.909,8	492,95	107,87	62,64	45,23
I. O. Novo mesto	229,9	26,46	8,81	6,43	2,38
Jadran	398,7	56,78	20,42	11,97	8,45
Jelen	154,4	12,32	5,24	3,93	1,31
Lilet	367,1	60,54	13,29	9,86	3,43
Galant	178,7	36,77	9,09	6,01	3,08
Toko	1.010,7	110,72	41,05	30,51	10,54
Torbica	124,0	9,93	3,56	3,00	0,56
Trijo	144,5	28,82	5,47	4,23	1,24
Obrt. sedlarstvo	44,1	8,15	2,25	1,54	0,71
Obrt. torbarstvo	47,6	4,16	1,49	1,42	0,07
Čevlj. Ratitovec	71,4	6,45	2,34	1,94	0,40
Tolo	191,3	17,47	5,79	4,62	1,17
SKUPAJ	8.726,3	1.786,46	422,99	273,46	149,53

Resno smo oddajali glasovnice...

SZ — NAJVEČJI ODJEMALEC ČESKOSLOVASKE OBUTVENE INDUSTRIJE

Na podlagi sporazuma med CSSR in SZ bo v letu 1973 CSSR izvozila v SZ 30 milij. parov. obutve. CSSR je največji dobavitelj čevljev SZ, saj odpade nanjo 1/3 sovjetskega uvoza obutve. Ostali pomembni dobavitelji so Poljska, Madžarska in Romunija. (MH)

Bolezni v letu 1972

Ženske večkrat bolne kot moški

V obratu v Zireh so v letu 1972 znašali izostanki zaradi bolezni in nege družinskih članov (brez porodniških dopustov in skrajšanega delovnega časa doječih mater) 4,23 odst., kar pomeni, da je bilo vsak dan v povprečju 53 delavcev v bolniškim staležu. Ta procent pa se je v posameznih mesecih spreminjal od 3,71 % (avgust) do 5,27 % (januar).

Podatek nam hkrati tudi pove, da je bil v preteklem

letu povprečno vsak član kolektiva odsoten z dela 15,8 dni zaradi bolezni in nege družinskih članov.

Skupno število vseh izostankov v breme podjetja znaša 61 %, v breme Zavoda za socialno zavarovanje pa 39 odst.

Strukturo bolovanja po trajanju in po zneskih izplačanih nadomestil pokažejo naslednji podatki:

Število vseh nakazil v l. 1972	1733	1111	2844
Skup. znesek nadom. v l. 1972	445.864,44	486.348,53	932.215,97
Poprečno trajanje odsotnosti (v delovnih dnevih)	6,60	10,85	8,26
Poprečno nadom. na dan	38,97	40,36	39,68

Pri bolovanjih v breme ZSZ je razumljivo, da odpade sorazmerno več na delavke kot na delavce, saj so tu vključeni porodniški dopusti, skraj-

šani delovni čas zaradi dojenja in nege otrok do 5 let starosti.

Vendar je tudi pri bolovanjih v breme podjetja (do 30

dni) delež delavk sorazmerno večji od deleža delavcev. Tu je vključena nega otrok nad 5 let starosti. Od skupnega števila obolelih je bilo 32,5 % moških in 67,5 % žensk.

Po številu dni bolovanja pade 33,9 % izgubljenih dni na moške, in 66,5 % na ženske.

Povprečno pride v preteklem letu na vsakega člana kolektiva 1,66 primera obolenja v breme podjetja.

Ernest Demšar

Kadrovske novice

V marcu običajno ni velikega prelivanja delovne sile. Če pogledamo podatke za 5 let nazaj, ugotovljamo, da je leto prelivanje približno enako, povprečno 16 delavcev. Tudi v letošnjem marcu ni fluktuacija delavcev dosti večja. Na delo je bilo sprejetih 10 delavcev, delovno razmerje pa je prenehalo 9 delavcem.

V obratu v Zireh sta nastopila delo Anton Beović, strojni inženir in Jure Gregurovič, obratni električar. V Gorenji vasi je nastopila delo Monika Justin, NK delavka. V prodajni mreži pa so nastopili delo: Anka Kavčič, prodajalka v Skofiji Loki, Anka Strugaric in Borka Lončar, prodajalki v prodajalni Zagreb II, Anka Šikić, prodajalka v prodajalni Rijeka in Miloš Mladenović v prodajalni Zemun. V novo odpni prodajalni v Čačku pa sta nastopili delo Milomirka Gnjatović, kot poslovodja prodajalne in Milenka Petković, prodajalka.

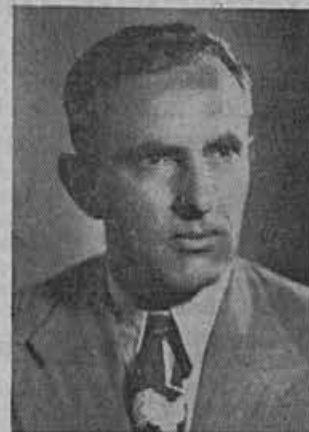
Omenila sem že, da je z delom prenehalo 9 delavcev: 6 delavcev v obratu v Zireh, 2 v obratu Gorenja vas in 1 v prodajni mreži. V Zireh so prenehali z delom Milka Naglič in Viktor Galičič, zaradi upokojitve; Anton Bogataj in Martin Trček, zaradi odhoda na odsluženje kadrovskega roka, ter Stanko Bogataj in Terezija Bogataj, zaradi osebne odpovedi. V Gorenji vasi je prenehala delo Olga Jenko, zaradi invalidske upokojitve in Francka Oblak, zaradi osebne odpovedi. V prodajni mreži je prenehalo delovno razmerje Karlu Komac, poslovodji prodajalne Zagreb II.

Ob upoštevanju zgoraj navedenih sprememb je stanje zaposlenih ob koncu marca 1501 delavec.

A. F.

V preteklem mesecu sta odšla v pokoj Milka Naglič in Viktor Galičič.

Želimo jima trdne- ga zdravja in čim- boljše počutje v za- služenem pokoju.

U spomen
Gojku
Vukadino-
viću

Iznenadna smrt našeg voljenog kolega GOJKA VUKADINOVICA, bivšeg poslovoda prodavaonice ALPINA u Osijeku, zadala je tešku bol ne samo njegovoj porodici i brojnim prijateljima, nego i radnom kolektivu ALPINE, a pogotovo nama poslovodama, koji smo ga poznavali kao vanrednog čoveka, druga i kolegu.

Još nije prošlo ni godinu dana otkako je bio poslednji put sa nama na konferenciji. Na oproštaju, sav razdragan, saopćio nam je da se namjerava penzionisati, ali je zatim potišteno dodao:

»Dragi kolegi, neznam da li ćemo se još ikada vidjeti.«

Tko bi tada i pomislio da će se ove riječi obistiniti?

Svega devet mjeseci nakon što je stekao zaslu- ženu penziju, iznenada je klonuo, još pun životne snage i planova za dobrobit svoje voljene porodice.

Gojko nam je bio i ostaje uzor savjesnog radnika i sposobnog poslovođe u izvršavanju radnih zadataka i koje je umeo svoje bogato znanje prenositi na mlade, a u svom kolektivu stvarati primjenu radnu atmosferu.

Takav je bio i van posla. Učitelj iz njegovog mjesta, u svom govoru, pokojnika je označio ovim riječima: »Čika Gojko je bio za svakog otac i teško bi našli čovjeka kome on nije pomogao. Ako se bilo tko našao u neprilici, to je sve naš čika Gojko u Osijeku riješio.«

Njegov ljudski lik, njegova širokogrudnost i smisao za drugarstvo, ostat će nam u trajnoj uspomeni i podsticati nas da i dalje gajimo kolegijalnost i drugarstvo.

Kolegi

»Zlatorog« med prvomajskimi
prazniki odprt

Za prvomajske praznike bo počitniško naselje »ZLATOROG« v Umagu oskrbovano od četrta 26. aprila opoldne do srede 2. maja popoldne

Cene

a) Prehrana:

1. Prehrana za goste z nakazili

	odrasli	otroci do 10 let
zajtrk	5,00	3,50
kosilo	18,00	12,50
večerja	12,00	9,00
Skupaj	35,00	25,00

Stroški noćnin so zajeti v prehrani!

b) Noćnine:

1. Noćnina za goste z nakazili znaša po osebi, ne glede na starost 12,00 din.

Noćnine bodo plačali samo tisti gostje, kateri ne bodo abonirani na prehrano!

Da bi zagotovili pokritje režijskih stroškov, uvajamo v letošnjem letu plačilo akontacije.

Vsak prijavljenec, kdor želi rezervirati hišico, mora pri

svoji recepciji plačati 50,00 din kot akontacijo.

Akontacijo morajo plačati vsi gostje, ki se bodo abonirali na komplet penzion in tudi tisti, ki bodo v naselju samo prenočevali.

Ta akontacija pa se bo v Umagu upoštevala pri obračunu prehrane in noćnin.

Tistim, ki se ne bodo javili v recepciji v Umagu, akontacije ne bomo vrnili.

Posteljno perilo (2 rjuhi in prevleko ter eno volneno odejo) bo vsak prejel v Umagu.

Ker so vse počitniške hišice opremljene za poletno bivanje in ima vsako ležišče le po 1 volneno odejo, priporočamo gostom, da se od doma oskrbijo z dodatnimi odejami, ker je ena sama premalo v tem letnem času.

Vsi člani kolektiva, ki bodo želeli preživeti prvomajske praznike v ZLATOROGU naj se do 20. aprila zglašijo v kadrovski službi pri tov. Mariji Kastelec zaradi vplačila akontacije in prejema nakazila za vikend.

Obračun po sporazumu

(Nadaljevanje s 4. strani)

REZULTATI, PRERACUNANI NA 1 DELAVCA

Podjetje	Obrač. doh.	Uporab. poslovn. sredstva	Dosež. akumul.	Mesečna izplač.	Regresi
	Zneska za celo leto v tisoč ND)			Osebn. doh. (v novih din)	
Alpina	52,14	60,91	15,26	1.824	75
Peko	51,95	66,26	17,38	1.850	58
Planika	56,48	70,00	22,47	1.864	62
I. O. Novo mesto	38,32	36,96	9,01	1.553	66
Jadran	51,23	40,45	20,23	1.000	101
Jelen	33,93	37,02	7,18	1.421	66
Lilet	36,21	56,02	8,66	1.516	53
Galant	50,89	88,60	16,06	1.901	70
Toko	40,62	42,06	9,72	1.711	33
Torbica	28,71	21,31	3,25	1.389	17
Trio	37,88	59,86	6,85	1.559	45
Obrt. sedlarstvo	50,94	45,55	14,77	1.955	98
Obrt. torbarstvo	31,40	27,21	1,91	1.672	81
Cevlj. Ratitovec	32,78	36,16	4,29	1.546	72
Tolo	30,26	21,61	5,81	1.407	7
SKUPAJ	48,47	58,64	15,62	1.771	49

Pri vrhu smo tudi glede na povprečno uporabljena poslovna sredstva (nad namj so le GALANT, PLANIKA in PEKO).

Nekoliko pa zaostajamo glede višine dosežene akumulacije, kjer je od nas boljši tudi JADRAN in smo mi celo rahlo pod povprečjem.

Glede višine povprečnih osebnih dohodkov prednjači Obrtno sedlarstvo iz Maribora, kar je razumljivo, če upoštevamo, da ima skoraj same VK in KV delavce. Med industrijskimi podjetji pa, tako kot prejšnja leta, prednjači GALANT, vendar mu letos tesno sledijo PLANIKA, PEKO in ALPINA. Razlike med temi so minimalne, zlasti če

upoštevamo še zneske regresov, ki so različni.

Očitno je, da se je v primerjavi z drugimi podpisnicami ALPINA uvrstila ustrezno svoji velikosti. Vidi pa se tudi, da smo vzdržali raven osebnih dohodkov za ceno manjše akumulacije, kar seveda ne bi smela postati dolgoročna usmeritev. Nasprotno je n. pr. JADRAN pri skoraj enakem dohodku rajši zaostajal z osebnimi dohodki in s tem povečal akumulacijo, ki jo potrebuje za razširitev proizvodnih zmogljivosti.

V letošnjem letu je pričakovati nekatere popravke sporazuma. O tem bomo še poročali.

Stojan PERTOVT, dipl. iur.

Samoupravna kronika

— marec 1973 —

9. 3. Odbor za delovna razmerja

Imenovan poslovodja za prodajalno ALPINA Čačak, obravnavane in sprejete odločitve dela ter poslušano in potrjeno poročilo o samovoljnih izstopih z dela.

Pregledane prijave za zaposlitev ter 2 rešenj pozitivno. Pozitivno rešene le prošnje prosilca za delo v šivalnici, ostale prošnje rešene negativno.

Poslušano in potrjeno poročilo o razmestitvah nekaterih delavk v režiji, ki so potrebne zaradi bolezni in porodniških dopustov.

9. 3. Odbor za varstvo pri delu

Obravnavani odškodninski zahtevki delavcev, ki so se poškodovali pri delu v letih 1970—1972.

14. 3. Gospodarski odbor

Odobreno plačilo kreatorju Müllerju. Direktorju podjetja odobreno poslovno potovanje v ZDA in Kanado. Za zastopanje direktorja v času njegove odsotnosti na tem potovanju imenovan šef tehnične službe. Sprejet sklep, da je dobavitelj čistilca dima dolžan opraviti vse pomanjkljivosti in povrniti dosedaj nastalo škodo.

16. 3. Odbor za sredstva skupne porabe

Pripravljen predlog plana uporabe sredstev skupne porabe v letu 1973. Storniran sklep o odobritvi stanovanjskega posojila prosilci, ki ni predložila gradbenega dovoljenja in odobreno posojilo drugi prosilci.

16. 3. Odbor za delovna razmerja

Obravnavana odpoved delovnega razmerja Franca Pertovta, dipl. oec. Odpoved sprejeta in odločeno, da se razreši delovnih dolžnosti na podlagi sporazuma 15. 4. 1973.

16. 3. Odbor za osebno odgovornost

Pregledane prijave proti 3 delavcem zaradi kršitve delovnih dolžnosti ter določen datum obravnave za 30. 3. 73.

Sprejet sklep, da se postopek zoper Vinka Oblaka ustavi.

30. 3. Odbor za osebno odgovornost

Dvema delavcema izročen opomin, enemu zaradi vinjenosti na delovnem mestu, a drugemu, ker je za 7 ur zapustil delovno mesto kljub prepovedi oddelkovodje.

Javno obravnavan prekršek Marković Slobodana, prodajalca v prodajalni Beograd I, zaradi samovoljnega odhajanja in prihajanja na delo.

GRAD WINDSOR — sedež angleške kraljice Elizabete. Zastava na gradu visi takrat, kadar se kraljica zadržuje v prostorih palače.

Vtisi z obiska v Londonu

London je mesto z dolgo tradicijo, s čudovito gotiko, ki je tukaj doživela prav poseben izraz. Najlepši primerki tega stila so britanski Parlament, Westminster Abby, Tower of London, grad in kapa v Windsorju, ki sta last kraljice Elizabete. Med najlepše znamenitosti Londona sodi Trafalgar Square. To je čudovit trg, na katerem stoji monumentalni spomenik Nelsonu. Na zahodnem delu trga

se izza razčlenjenih stavb dviga Big Ben, ki s svojo prefinjenostjo in krhkostjo spominja na satovje. To je zvonik, ki določa londonski čas. Kot sestavni del parlamenta stoji tik ob Temzi. Na vzhodni strani Trafalgarja stoji veličastna stavba, ki spominja na grški tempelj. To je narodna galerija v Angliji. Na samem trgu je več fontan in vodometa. Nedaleč, severno od tega lepega trga pa stoji

kot kontrast trg, ki je na prvi pogled tak, kot da bi bil sestavljen iz samih propagandnih panojev in svetlobnih napisov. Imenuje se Piccadilly Circus. Mesto je doživetje za tujega opazovalca. Moderna arhitektura se prilagaja patiniranemu okolju. Na sploh bi lahko rekli, da se Angleži trudijo ohraniti tradicijo pač zato, ker je bila njihova zgodovina izredno burna. Zanimivi so tudi mest-

ni dvonadstropni avtobusi. So živo rdeče barve, oblika pa spominja na zelo stare avtomobile.

Vendar v starem mestu utripa moderno in svobodno življenje. Starejši ljudje so sicer še vedno zakoreninjeni v tradicijo, mladina pa živi nasplošno zelo svobodno življenje. Zguljene kavbojke imajo v prodajalnah precej višjo ceno od normalnih.

Najbolj sem se seveda zanimal za izložbe. Angleški prodajalci polagajo na svoje izložbe veliko pozornost. Zavedajo se dejstva, da izložba prodaja blago in tako znajo ceniti domiselnost. Njihov odnos do izložbe se kaže tudi v sredstvih, ki jih vlagajo v dekorativne materiale. Prostori so veliki in prostorni, tako da se res lahko pokaže veliko modelov. Tudi pri nas se držimo tega načela. Čim več modelov v izložbi, vendar za ceno nepreglednosti, ker imamo neprimerno manjše prostore. V taki gneči čevljev se tudi kupec, ki opazuje izložbo, ne znajde in s pogledom bega po prostoru. Učinek izložbe je tako manjši, kot pa bi bil, če bi dali v izložbo nekaj modelov manj. Dekoracijo cenijo kot propagandni element, ki pomaga ustvarjati vzdušje v prostoru in hkrati privlači oko kupca.

Čevlje pa imajo v Angliji zelo lepe. Toliko domiselnih oblik, barvnih kombinacij ter lepih kompozicij v izložbah mora kupca navdušiti. Trenutno so v Angliji zelo aktualne svetlo modra in roza barva ter mnogobarvne kombinacije.

Na kilometer dolgi ulici je trideset velikih prodajalnih čevljev in vse prikazujejo bolj ali manj enako kvalitete čevljev. Konkurenca je tako izredna in v takem okolju je način prikaza modelov še mnogo bolj pomemben.

Franci Poljanšek

Zoran MLINAR

Gasilska oprema - po sporazumu

S hitrim tempom razvoja kemične industrije se je pojavila tudi v predelovalni industriji velika poraba kemičnih materialov. Vemo, da so te snovi lahko vnetljive in se težko gasijo. Za kemično gašenje lahko uporabljamo peno, prah in ogljikov dvokis. Vodo lahko uporabljamo za ohlajevanje in za mešanje s peno.

Vse lahko gorljive snovi pri gorenju povzročajo zelo veliko dima in plina, ki je v zaprtih prostorih zelo škod-

ljiv. Proti temu smo brez specialne opreme nemočni.

Na svetu za splošne in notranje zadeve pri Obč. skupščini Škofja Loka je bila dana pobuda, da bi vsa podjetja podpisala sporazum za nabavo specialne gasilske opreme. Veliko je že bilo razprav o tem, kako zbrati denar za to.

Podjetja, ki so imela razumevanje so podpisala sporazum in bodo tudi odvajala denarna sredstva 75 % zbranih sredstev se neposredno uporabi na področju, kjer se denar zbira, 25 % pa ostane kot rezerva za novo polnjenje. V prvi fazi naj bi za žirovsko področje nabavili 250 kilogramski aparat na prah za gašenje vseh vrst požarov. Nabavili bi 2 izolirna kisikova aparata in 2 tempeks obleki.

V Zireh se formirajo gasilske enote, ki morajo biti sposobne, da hitro in odločno ukrepajo, kajti na našem področju je precej industrije, kjer je veliko lahko gorljivih snovi. Moramo torej nabaviti tako opremo, da bomo kos vsaki akciji. Žirovska dolina je oddaljena od prvega gasilskega centra, ki bo imel po-

dobno opremo 30 km. Če pomislimo, da mora gasilsko vozilo povprečno prevoziti v 1 minuti 1 km je to 30 minut. Kakšna škoda pa lahko že nastane v tem času! Zato je dolžnost nas vseh, da se usposabljammo z novo gasilsko tehniko in taktiko.

Našim bralcem naj opišem, kako bi uporabili novo gasilsko opremo. Če bi gorel samo en oddelek v našem podjetju in bi bili prostori za dimljeni, je brez plinskih mask nemogoče vstopati v tak prostor. Z izolirnim kisikovim aparatom, ki ga nosi, gasilec lahko vstopa v vsak prostor, ker je popolnoma izoliran od zunanjih vplivov. Seveda morata vedno vstopati po dva, če se slučajno komu kaj primeri. Tako je možno prekontrolirati prostor, če je v njem ostal še kak delavec. Proti vročini pa se zavarujemo z azbestno ali tempeks obleko. Tako opremljen gasilec lahko ugotovi tudi leglo požara in šele potem primerne ukrepe.

Iz tega je razvidno, da bomo gasilci z novo opremo lahko še bolj koristno posredovali in odgovorni opravili svoje naloge.

Najnovejša gasilska orodja za gašenje. Na sliki: skozi nasilno odprta vrata so gasilci usmerili vodni top, da preprečijo širjenje požara.

»Delo, življenje« tudi našim upokojujencem

Uredniški odbor Dela, življenja je prejel nekatere pripombe, da ne pošiljamo glasila vsem našim upokojujencem, temveč samo nekaterim. Res smo ga pošiljali samo tistim, ki so izrazili željo, da ga prejmejo. Za ostale pa smo menili, da imajo možnost naš časopis pregledati pri sorodnikih, ki so zaposleni v ALPI. NI ali pa da jih ne zanima.

Glede na omenjene pripombe je uredništvo prejšnji mesec vsem upokojujencem ALPINE poslalo po en izvod glasila z navedbo, da kdor želi naš časopis prejemati, naj to sporoči uredništvu.

Odziv upokojujencev je bil velik. Vsa pisma in sporočila so izražala zadovoljstvo, da smo se jih spomnili in so povedala, da so nekdanji člani kolektiva ALPINE z veseljem sprejeli naše glasilo.

Naj prepišemo nekaj vrstic iz nekaterih njihovih pism:

Sporočam vam, da bi tudi jaz rad prejemal vaš list. Moram vam napisati, da sem že večkrat premišljal, zakaj ga niste nam upokojujencem pošiljali že prej, saj smo tudi mi tisti, ki smo se borili za obstoj ALPINE.

Vaš list zelo rad prebiram, da vidim, kako se razvija in napreduje delo v ALPINI, vendar drugod iskati glasilo je težko.

Pripominjam, da smo ALPINO zasejali globoko v zemljo, da lahko dela močne in dolge korenine po vsej Jugoslaviji in izven nje.

Rudolf Kristan

Z veseljem sem sprejela vašo odločitev in obvestilo, da lahko prejemam vaše glasilo Delo, življenje.

Tudi sama sem večkrat izrazila željo, da bi vaš časopis rada redno prejemala. Pa sem ga le včasih kje dobila in ga vsega z zanimanjem prečitala. Samo tako sem lahko vsaj malo seznanjena z razvojem in napredkom ALPINE. Ob tej priliki se vam vnaprej zahvaljujem za časopis in vas tovariško pozdravljam.

Vilka Čadež

Prijetno sem bil presenečen, ko sem prejel na vpogled glasilo Delo, življenje, ki mi zelo ugaja.

Ker me še vedno zanima, kako uspevate v proizvodnji, rešujete gospodarske in kadrovske probleme, vas prosim, da mi pošiljate izvod glasila, za kar vam bom hvaležen ter se vam že vnaprej zahvaljujem.

Karel Berčič

Hvala lepa za pozornost in obvestilo glede tovarniškega glasila Delo, življenje. Seveda želim prejemati list, saj me vse zelo zanima, kar je v zvezi s tovarno, kjer sem dolgo časa delal. Sem pa tudi vesel vsakega napredka vas, mladih, in vam želim še veliko delovnih uspehov ter vse lepo pozdravljam.

Mirko Kristan

Prejela sem vaše glasilo. Prav lepa hvala zanj. Zelo bom vesela, če mi boste res pošiljali časopis na dom. Tako bom vsaj malo potolažena, ker sem morala prežgodaj zapustiti kolektiv.

Lenka Ržen

Prejela sem vaše glasilo Delo, življenje, ki sem ga bila zelo vesela. Še bolj sem bila vesela tega, ker mi sporočate, da časopis lahko prejemam kot upokojujenka še naprej.

Veste, še vedno me zanima delo in življenje v vašem podjetju, saj sem delala v Alpini 24 let.

Tako upam, da bo še vedno ostala neka vez med našim podjetjem in menoj.

Prosim, da mi ga pošiljate na naslov

**Nežka Trček
Gorenja vas**

Z veseljem sem prejel vašo ponudbo. Ker nimam nobene družine v Alpini, nimam možnosti, da bi lahko prečital vaše glasilo. Me pa zelo zanima delo v naši tovarni in zato želim, da mi ga pošiljate na dom. Lahko tudi proti plačilu.

Pavel Govekar

Upamo, da bo Delo, življenje pripomoglo, da bodo naši upokojujenci vsaj delno seznanjeni z delom, življenjem in razvojem v ALPINI, saj jih vse prav zelo zanima. Vabljeni jih, da se oglasijo in nam napišejo kaj iz svojega življenja.

Uredništvo

»DELO, ŽIVLJENJE« je glasilo tovarne obutve ALPINA ZIRI.

Ureja ga uredniški odbor: MARIJA KASTELEC, VLADIMIR PIVK, ALFONZ ZAJEC, ANTON ŽAKELJ, ERNEST DEMSAR, MILAN MOČNIK, STANE KOSMAC, STOJAN PERTOVT, MAJDA JESENKO, glavni urednik in v. d. odgovornega urednika.

Izhaja mesečno. Naklada 1500 izvodov.

Tisk Gorenjski tisk Kranj

Pri Rusovih v Gradišću

Marsikdo je čital v reviji JANA članek o družini Rus, ki v zelo težkih pogojih živi v Gradišću blizu Lenarta.

Zene našega kolektiva so dale pobudo, da bi zbrali denar za pralni stroj in ga podarili tej družini. Akcija je zelo lepo uspela, saj so samo člani kolektiva prispevali preko 900.000 S din. 8. marca je delegacija žena iz Alpine osebno odnesla ta denar družini Rus, ki je res potrebna pomoči, kajti poleg ostalih tegob je mati še zbolela.

Za ta denar je bilo nabavljenega precej blaga, predvsem posteljnine in hrane, ostalo pa je bilo dano v gotovini. Klara Rus, mati sedmih otrok, se je ob priliki priskrbeno zahvalila za pomoč in želela še dosti uspehov našemu podjetju.

Lepo je, da smo kljub današnjemu nezadržnemu tempu življenja prisluhnili težavam nekaterih in podprli to humano akcijo. Zato vsem, ki so v njej sodelovali, najlepša hvala.

Prav bi bilo, da bi se za kaj podobnega še kdaj odločili, saj imamo tudi v domačem kraju primere, kj bi nas napotili na to, le da manjka ljudi, ki bi dali pobudo za take stvari. — D. V.

Moda

Za spomladanske dni si omislite takle kostimček. Všeč boste sebi in drugim. Če vam primanjkuje denarja, lahko predelate star kostim. Jopico skrajšajte, v pasu pa si prišijte nekaj vrst elastike. Tudi pleten volnen rob bo zelo moderen in praktičen. Lahko je v kontrastni barvi. Jopica je lahko nepodložena. Nošile ga boste z veseljem.

Duša Mesec

POPRAVEK

V članek »Kje je zdravnik?«, ki smo ga objavili v prejšnji številki, sta se vrinili dve tiskovni napaki:

V prvem odstavku, v 4. vrsti bi moralo pisati: po odhodu dr. Meseca (in ne dr. Meca), v drugem odstavku pa: pride na približno 2500 prebivalcev en zdravnik (in ne na 250).

Za neželjeni pomoti se opravičujemo.

Uredništvo

Poročili so se: Vida Trček in Fanči Eniko.
Iskreno čestitamo!

**Godbeno - pevska sekcija ALPINA
priredi 15. aprila 1973**

K O N C E R T

Nastopali bodo: mešani in moški pevski zbor ter pihalna godba ALPINA. Sodeloval pa bo tudi član slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane Jože Zupan.

Koncert bo v kinodvorani v združenem domu v Žireh z začetkom ob 20. uri.

Vsi ljubitelji glasbe vljudno vabljeni!

**Godbeno-pevska sekcija
ALPINA**

»Šuštariada« – že enaindvajsetič

Sindikalna organizacija PEKO iz Tržiča je tudi letos organizirala smučarsko tekmovalstvo z imenom »ŠUŠTARIADA«. To tekmovalstvo je postalo že tradicionalno in je letos bilo že enaindvajseto po vrsti. Na tem tekmovalstvu sodelujejo vsa čevljarstva, usnjarska in gumarska podjetja. Tudi letos so sodelovali smučarji iz ALPINE.

Tekmovalstvo je bilo 24. marca na Zelenici. Svoje moči so pomerili smučarji v štirih razredih. Mlajši člani do 35 let, starejši člani do 45 let, veterani nad 45 let in članice. Tekmovalstvo se je odvijalo na dveh progah. Daljša in težja je bila namenjena mlajšim in starejšim članom, lažja in krajša pa veteranom in članicam. Obe progi sta bili zelo strmi in izredno zahtevni. Tekmovalo je nad sto-osemdeset tekmovalcev iz več kot deset podjetij iz vse Slovenije.

Ekipo iz Alpine je prispela na Ljubelj že v potek popoldne, to je dan pred tekmovalstvom. Štela je štirinajst smučarjev. Od tam smo se takoj prepeljali s sedežnico k planinskemu domu na Zelenici, kjer smo imeli rezervirana prenočišča. Zares škoda, da je sedežnica nehala obratovati že ob 17. uri. Tako naši smučarji niso imeli časa, da bi si progo ogledali od blizu.

Zjutraj nas je prebudilo prekrasno vreme, kakršno je možno le v planinah. Nebo je bilo jasno in modro. Takoj, ko smo pozajtrkovali, smo že bili na smučeh. Spustili smo se po snežni planjavi do starta in potem navzdol po progi. Medtem je pričela z obratovanjem tudi sedežnica, ki je privlekla na vrh drugega za drugim še ostale tekmovalce, ki so prenočevali na Ljubelju.

Ob desetih se je pričelo tekmovalstvo za mlajše člane. Na startu se je zbrala cela množica. Vsi so opazovali prve smučarje, ki so se zapodili med palicami navzdol. Proga je bila res zahtevna in marsikdo ni prismočal do cilja, ampak je po kakem »lepem« padcu moral odstopiti.

Popoldne je bila razglasitev rezultatov pri hotelu na Ljubelju.

Obvestilo

Razne pripombe na objavljene zahvale v tovarniškem glasilu in to, da so bile zahvale objavljene zelo pozno, ker je naše glasilo mesečnik, nas je privedlo do sklepa, da v bodoče v »Delu, življenju«, (kakor tudi po zvočniku), ZAHVAL NE BOMO VEČ OBJAVLJALI, temveč bomo več pozornosti posvetili umrlim članom kolektiva in našim umrlim upokojencem.

Prizadeti se imajo možnost zahvaliti za izkazane pozornosti osebno ali v dnevnem časopisju.

Uredništvo

belju. Naši so se kar dobro odrezali. Pri mlajših članih je ZDRAVKO PISLJAR zasedel peto mesto, kar je za mladega tekmovalca med tako hudo konkurenco res lep uspeh. Tudi četrto mesto veterana METODA ERZNOŽNIKA ni od muh. Izkazali so se še ALOJZ BURNIK, SILVO TRČEK in PETER KOSMAC. Res škoda, da je naš najboljši tekmovalac RADO PODOBNIK, ki je imel tretji najboljši čas, bil diskvalificiran, ker je menda zgrešil vratica. Pri ženskah je z velikimi težavami dosegla cilj

edino SILVA BAJT, ostali dve tekmovalki pa sta padli. Ekipno je prvo mesto zasedla ekipa PEKA, drugo mesto je pripadlo PLANIKI, ALPINA pa je bila šele peta. Z ozirom na res nesrečne okoliščine pa je tudi to lep uspeh.

Tekmovalstvo je bilo dobro organizirano in tudi vreme nam je šlo na roko. Vsi si želimo, da tradicija »ŠUŠTARIADA« ne bi prenehala in, da bi se drugo leto zbrali na Zelenici že dvaindvajsetič, kjer bi ponovno med seboj pomerili svoje moči.

MATEVZ PECELIN

ZDRAVKO PISLJAR med vožnjo

Kako bo z zdravljenjem Žirovcem?

Na zborih volivcev v volilnih enotah Žiri, Selo in Račeva je bilo postavljeno vprašanje, kako bo rešeno vprašanje zdravstvene službe v Žireh, ko ostaja delovno mesto enega zdravnika kljub razpisu nezasedeno. Odgovor na to vprašanje je poslal ZDRAVSTVENI DOM Škofja Loka, in ga kljub temu, da smo v prejšnji številki o tem na kratko že pisali, objavljamo:

Računamo, da je v letošnjem letu v občini Škofja Loka več kot 31000 prebivalcev, od tega v Žireh 4.100. Na žirovskem območju rodi letno 70-90 otrok. Od vseh prebivalcev v Žireh je približno 1100 otrok — 500 predšolskih in 600 šolskih, odraslih pa 3000. Med njimi je 1020 žena starih od 15 — 49 let. Po republiških merilih naj bi prišel 1 zdravnik na 2500 odraslih, prav tako pa po 1 zdravnik na 2000 predšolskih ali 3000 šolskih otrok in po 1 zdravnik na 10000 žensk starih od 15 — 49 let.

V sedanjih situaciji, ko iz Škofje Loke hodita enkrat te-

densko dva zdravnika v Žiri, dejansko primanjkuje še enega zdravnika, ki bi bil v Žireh zaposlen za polovico delovnega časa. Kot pa smo že omenili, je delovno mesto zdravnika v Žireh že bilo razpisano, odziva pa ni.

Daljši časa je sporno tudi vprašanje glede zahteve po svojem šoferju za prevoz pacientov. Nemogoče je enega samega šoferja obremeniti tako, da bi bil 24 ur dnevno v pripravljenosti ne glede na to ali je delavnik, praznik ali nedelja. Zato je bil žirovski šofer vključen v dejavnost loške reševalne postaje, ki pokriva celotno področje občine. Dobra cesta in dobra telefonska zveza so pogoj, da je prevoz ažuren in čim boljše.

Stanje zdravniške pripravljenosti (dežurni zdravnik) je za Žirovce združeno z Gorenjo vasjo. Tak način dežurstva omogoča, da so zdravniki vsak drugi oz. tretji teden ponoči prosti. Razpored dežurnih zdravnikov je objavljen v Glasu.

M. K.

FILMSKI SPORED KINA »SVOBODA« ŽIRI OD 15. APRILA DO 15. MAJA 1973

- 18. 4. Dovoljenje za ubijanje, francoski
- 21. 4. Princu je potrebna devica, italijanski
- 22. 4. Asterix Galski, francoski
- 25. 4. Dva brez žene, ameriški
- 28.—29. 4. Kapitan Nemo in podvodno mesto, amer.
- 1.—2. 5. Dober posel v Italiji, italijanski
- 5.—6. 5. Krava Mary agent 077, francoski
- 9. 5. Rop brez plena, ameriški
- 12.—13. 5. Pepek — strah in trepet prof., nemški
- 16. 5. Tiger žre lepote, ameriški

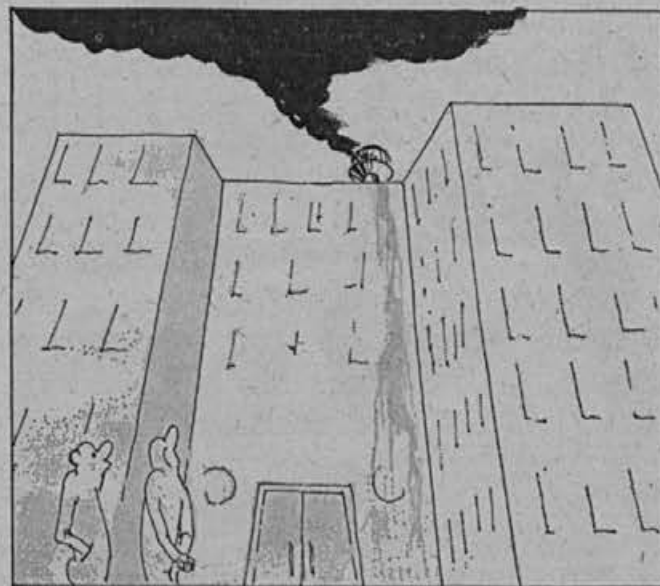
Veterani po tekmi

Kej je djau?

Kaže, da žena ni razumela moževega dobrega namena, ko ji je čestital ob dnevu žena. Nič kaj prijazno ni »djala«:

- A ste že nehal praznovat? I. nagrada
- VALENTINA BOGATAJ, Gorenja vas
- Ahtaj, u kangl ni vina! II. nagrada
- MARINKA KOLENC
- Ne muj, ampak tuj praznik III. nagrada
- T. B.
- Figo še rože, spat zgini!
- Sigurn si se zmotul!
- Zakej mi nisi krtače prnesu?
- Kab sej pušic biv frišn!
- A je mednarodn praznik pejancov?
- Možje pa ris zmeram nastradate.
- Ti že pakažem, uzam krtače!
- Zevav, spet si bovna.

Novo nagradno vprašanje

Moža stojita pred tovarno in opazujeta gost črn dim, ki se valja iz tovarniškega dimnika. Lani sta se jezila na saje, ki so vsepovsod plesale, letos pa zopet nekaj godrnjata o stranskih učinkih čistilca dima. Kaj pravita? Sporočite nam do 24. aprila 1973. Pogoj: Največ pet besed!